

# NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrti leto K 60, za mesec K 20, Za Nemčijo celo leto K 812, za ostalo tujino in Ameriko K 360.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravištvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x 55 mm po K 1.00. Uradni razglasi, poslano ter notice isti prostor K 2.00. Pri večjem naročilu popust.

## Iz ustavnega odbora.

LDU Beograd, 23. marca. 38. sejo ustavnega odbora je ob devetih 30 minut otvoril predsednik dr. Ninčič. Na dnevnem redu so bili členi 63, 64 in 65.

Dr. Šimrak (Jugoslovanski klub) pravi, da člen 63 predvideva pravzaprav tudi centralizacijo in brani predlog Jugoslovanskega kluba o pokrajinskih samoupravah.

Demokrat Juraj Demetrovič predlaga dopolnilo, za katero so se večinske skupine sporazumele na zadnji seji ožjega odbora. Minister za konstitucijo v imenu vlade sprejme člen 63 po sporazumu v ožjem odseku.

Dr. Anton Dulibič (Jugoslovanski klub): »V členu ni povedano, koliko in kakšne prejemke na javnih davščinah bo država dala samoupravam. V ustavi bi bilo treba povedati, kdo bo plačal dolgeve posameznih pokrajin.

Republikanec Gjonović izjavi, da se strinja s predgovornikom dr. Dulibičem in pravi, da bi bilo samoupravam treba dovoliti, da najemajo posojila.

Posl. Milorad Vujičić zahteva za samoupravo trije: 1. Zavest, da upravljajo samo za sebe. 2. Finančne virov, ki bi bili samoupravam na razpolago. 3. Nadzorstvo državnih oblasti. — V tem členu ni ničesar povedano o materialnih sredstvih samouprav. Samo z dohodki iz naklad na javne davščine samouprave ne bodo mogle izhajati.

Posl. Ethin Kristan ugotavlja, da bi bilo treba v tem členu določiti pristojnost države, ona pa, kar ji ne pripada, bi bilo treba staviti v pristojnost samouprave. Šole ne smejo ostati v pristojnosti samouprave.

Komunist Pavlovič zahteva, da se v člen vstavi dodatek, ki bo tudi ženskam dodelil volilno pravico.

## Demokratski klub v razcepu.

V demokratskem klubu je prišlo do nesoglasja med večino in manjšino. Večina kluba je bankokratska, manjšina pa demokratska. Toda bankokratska večina zmaga nad demokratsko manjšino. Glede spora v demokratskem klubu javljajo:

LDU Beograd, 23. marca. Danes je bila seja ministrskega sveta, ki je bila sklicana radi pisma, ki ga je ministrskemu predsedniku Pašiću poslal Demokratski klub. Na tej seji se je ugotovilo, da so nekateri listi brez vednosti ministrskega sveta objavili to pismo. Seja je trajala od desetih do enajstih. Po seji so ministri odšli referirati svojim klubom.

## LISTEK.

Branislav Nušić:

### Rejenček.

Preložil Cvetko Golar.

(Dalie.)

Zato je gospa Mileva poklicala lepo k sebi gospoda Milija pa mu je rekla skozi solze:

»Gospod Milija! Vi veste in ves svet ve, kako imam rada svojega moža. V resnici ne vem, bom li ostala živa, kadar on umrje. Ne verjem, da bi ostala živa. Pa zdaj povejte sami, kako mu morem reči iz oči v oči, da bi moral napisati testament.«

»Zares,« pravi gospod Milija, »to je zelo neprijetno za vas.«

»Zelo težak položaj,« vzdihne gospa Mileva.

»Zares,« vzdihne tudi gospod Milija bolj zato, da pokaže svoje sožalje, ker drugače ni imel

### Samoupravne pravice.

Člen 63. se nato sprejme z večino glasov takole: »Za posle posebnega krajevnega, srezkega in pokrajinskega značaja se ustanove posebne krajevnne, občinske, srezke in pokrajinske uprave. V samoupravnih zadevah odločajo posebni samoupravni organi na podlagi zakonov. Samoupravnim pokrajinskim upravam se poverjujejo tile posli: 1. pokrajinske finance a) določevanje pokrajinske proračuna, b) razpolaganje s pokrajinskimi nakladami na davščine, ki se na podlagi zakona dajejo samoupravam za pokritje stroškov. 2. Pokrajinska javna dela in gradbeni predpisi. 3. Briga za pospeševanje pokrajinskih gospodarskih interesov: poljedelstvo, vinogradništvo, sadjarstvo, gozdarstvo, rečno in jezersko ribarstvo, lov, kakor tudi napredovanje kmetijstva v tehničnem oziru. 4. Uprava pokrajinskega imetja. 5. Skrb za narodno zdravje v pokrajini in vse ustanove, ki pospešujejo zdravstveno stanje v pokrajini. 6. Vere in varnostne odredbe. 7. Skrb za socijalne naloge v pokrajini. 8. Humanitarne ustanove. 9. Pospeševanje prosvete v pokrajini. 10. Pospeševanje strokovne izobrazbe v pokrajini. 11. Vpeljava in določanje ustanov za štedenje, vzajemno pomoč in zavarovanje. — Vsi drugi posli se z zakonom poverijo pokrajinskim avtonomijam.

Sprejme se tudi dodatek poslanca Avramovič: »Ako pokrajina ne bi mogla vršiti vseh naštetih poslov s svojimi sredstvi, mora na zahtevo pokrajinske skupščine in na podlagi odobrenja narodne skupščine država dati potrebna sredstva pokrajinski samoupravi, ali pa izvrši te posle sama.« Člen 64. se odgodi, ker odidejo zastopniki vlade in predlagatelj k seji ministrskega sveta. Naslednja seja bo popoldne ob 15.30.

LDU Zagreb, 24. marca. Dopisnik »Riječi« javlja svojem listu iz Beograda, da je po večerajnji seji demokratskega in radikalnega kluba jasno, da se bodo težkoče, ki so se pojavile zadnje dni, lahko izblazile. Po poročilu informiranih krogov je situacija danes zelo dobra ter se bo po seji ministrskega sveta lahko predložil regentu v podpis ukaz o imenovanju novih ministrov.

## Odgoditev sej ustavnega odbora.

LDU Beograd, 23. marca. 39. sejo ustavnega odbora je ob šestnajstih popoldne otvoril predsednik dr. Momčilo Ninčič. Na dnevnem redu je bil člen 65. Ker po debati, katere so

se udeležili dr. Slavko Sečurov (demokrat), Jovan Gjonović (republikanec), Josa Jovanović (zemljoradnik), Vuk Jovanović (komunist), ni prišlo do sporazuma, je predsednik odgodil debato in odredil prihodnjo sejo na 31. marca ob devetih dopoldne. Seja je bila končana ob 18.

LDU Beograd, 24. marca. Radi velikonočnih praznikov odpotuje večji del članov ustavnega odbora domov. Nocoj je podpredsednik ustavnega odbora Demetrovič odpotoval v Zagreb. V poluračnih krogih se trdi, da bo po praznikih ustavni odbor svoje delo dovršil v brzem tempu.

## Komunistični nastop v Nemčiji.

LDU, Hamburg, 23. marca. Danes popoldne je pred ladjedelnico Vulkan prišlo do spopada med varnostno stražo in delavcem ladjedelnice. Delavci so predrli korдон in hoteli razorožiti varnostno stražo, ki je pričela streljati ter metati ročne granate. Štirje delavci so bili usmrčeni, 12 delavcev je težko, 14 pa lahko ranjenih. Na lice mesta je dospela požarna bramba ter odvažala mrtve in ranjene.

LDU, Hamburg, 23. marca. Senat mesta Hamburga je proglasil izjemno stanje nad mestom.

LDU, Berlin, 24. marca. »Berliner Tageblatt« poroča iz Hamburga, da se zd, da je komunistična ustaja zlomljena. Proč večer so odstranili rdeče zastave s hiš, iz česar se da sklepati, da so nasprotniki komunistov dobili premoč. Predsednik hamburške socialno-demokratske stranke je izdal razglas socialno-demokratskega delavstva, v katerem ga nujno svari, da bi se udeležilo komunističnih pučev in zborovanj in pozivlje delavstvo, naj se mirno zadrži in naj se ne zbira na ulicah.

LDU, Berlin, 23. marca. »Vossische Zeitung« spravlja komunistična rovarjenja v srednje-nemškem industrijskem revirju in v Hamburgu v zvezo z gotovimi navodili iz Moskve. Kakor poudarja list, kljub zločinskemu delovanju komunistov ni nobene vzroka izgubiti ravnotežnost. Z vsoto gotovostjo se more reči, da oboroženi komunistični upor ne bo imel uspeha.

LDU, Berlin, 24. marca. Kakor poroča »Vossische Zeitung« sta se državni kabinet in pruska vlada večeraj bavila z dogodki v srednji Nemčiji in Hamburgu. Sklenila sta, da ne proglasita nad srednjo Nemčijo izjemnega stanja, ker upata, da se bo sprito razsodnega in mirnega zadržanja delavstva komunistična akcija v srednji Evropi tudi brez nasilnih sredstev izločila.

## Francozje in Nemci.

LDU Berlin, 23. marca. Nota, ki jo je poslala nemška komisija za vojna bremena pariški reparacijski komisiji na zahtevo, naj Nemčija pred 1. majem 1921 plača 12 milijard zla-

tih mark ali v tujih devizah in do 23. marca eno milijardo zlatih mark na račun, poudarja med drugim, da si neglede na to, da stavlja izplačilo take svote izčrpano deželo pred skoraj neizvedljivo nalogo. Nemčija ne more preskrbeti take svote v predpisanem roku. V tem roku je že tehnično izključeno, končati priprave za eventualno posojilo. Po določbah mirovne pogodbe se mora reparacijska komisija ozirati na gospodarsko zmožnost Nemčije. Končno predlaga Nemčija, naj se takoj prične med reparacijsko komisijo in nemško komisijo za vojna bremena ustna pogajanja v svrhu cenitve odškodnine, ki jo je Nemčija dosedaj plačala. Nemčija je tudi pripravljena, pričeti pogajanja glede inozemskega posojila.

LDU Pariz, 23. marca. (Havas). Ministrski predsednik Briand je izjavil v senatnih odsekih za finance in za zunanje zadeve, da pričakuje nove nemške predloge, zlasti glede udeležbe nemške industrije pri obnovi opustošenih ozemelj. Na vprašanje glede izplačila 12 milijard, ki jih zahteva reparacijska komisija, je izjavil Briand: »Ako Nemci ne bi plačali, bi zavezniki odredili vse potrebno, da se izvršijo v versailleski mirovni pogodbi predvidene sankcije.

Z eno besedo: Nemci nočejo plačati. Zakaj ne? Zato, ker se opirajo na Rusijo!

Nemci dobro vedo, kaj pomeni nepremagljiva država za njihovim hrbtom. Oni imajo zvezo z Rusijo in prav imajo. Odkar jim je vzela antanta kolonije, morajo čuti gledati, da dobe orientacijo na vzhod in dobili so jo! Samo v Rusiji je prostor za razvoj in prospeh nemške industrije. Proti kompleksu nemškega duha in ruske razsežnosti se pa antanta bojuje zastonj.

## Plemeniti nameni.

LDU Pariz, 23. marca. (Havas). Uradni rezultati ljudskega glasovanja v Gornji Šleziji še niso znani. Prve številke so bile za Nemčijo ugodne. Ker so prišle iz mestnih centrov. Rezultati z dežele so pa vti vidno izpremenili. Kolikor se ve do sedaj, imajo Poljaki v premogovnih okrožjih nedvomno večino. Južni kraji premogovnega okraja izkazuje pretežno poljsko večino. V severnih delih so glasovali vsi kraji za Poljsko, le mestni otoki imajo nemško večino. Obkroženi pa so popolnoma od podeželskih krajev, kjer prebivajo poljedelski delavci. Nemčija uporablja vesti o mali večini v Gornji Šleziji, da izjavlja, da sedaj o delitvi šleskega ozemlja ne more biti govora. Ta njena zahteva pa jasno nasprotuje versailleski mirovni pogodbi, kjer ima medzavezniška plebi-

scitna komisija po sklepu ljudskega glasovanja ententnim državam predlagati črto, ki naj tvori bodočo mejo med Gornjo Šlezijo in Nemčijo, pri čemer se je ozirati na zemljepisni in gospodarski položaj.

»Poljaki imajo nedvomno večino tam, kjer so premogovniki« — tako nam javljajo Francozje o izidu glasovanja v Šleziji po svoji agenciji »Itavas«.

To je navadna laž. Glasovanje je pokazalo, da nimajo večine Poljaki, ampak Nemci.

Pač pa bi radi Francozje dobili preko poljske premočnejše energije vlade v svoje roke šlesijske premogovnike.

Bančni kapital hoče zaslužiti ves svet. Tudi pri nas.

## Gorenja Šlezija.

LDU Opole, 24. marca. Po naročilu državne vlade je imel nemški pooblaščenec Hatzfeld nocoj z zavezniško komisijo resne pogovore o položaju na gornješleskem industrijskem ozemlju. Zahteval je takojšnje vojaško varstvo za prebivalstvo proti poljskemu nasilju. Komisija je zagotovila, da odpošlje ojačenje v Katowice in Bytom. Te čete dospo na svoje mesto že nocoj.

Komunistični pokret v Nemčiji je ozko zvezan z odredbami zaveznikov v Gorenji Šleziji in v zapadni Nemčiji. Ta pokret je z eno besedo: narejen. Če bi postalo nemško delavstvo res čez noč boljše, bi bežali Francozje z vsvo svojo »gloire« preko Rena nazaj domov in oficijelni zastopniki »zaveznikov« bi prosili, naj se jim da potne listine.

Med Gorenjo Šlezijo in Koroško obstoji neka sličnost v tem, da pravijo »zavezniki«, da rezultati plebiscitov niso veljavni. Mi pa vprašamo: Zakaj jih pa potem delate? Kaj je plebiscit? Kakor vse izgleda, niso sporna plebiscitna ozemlja nič drugega kakor ozemlja za barantilo. Ne samo za barantilo, ampak za nesramno barantilo. Kdor se Francozom proda kakor so se prodali Poljaki, temu garantirajo Francozje vse, kar hoče, dokler ima voljo boriti se proti Rusom.

Ampak vprašanje je drugo: Odkod pa imajo francoski gospodje pravo in moč, da disponirajo z evropskim ozemljem po svoji volji? Kdo so pa ti Francozje in kaj?

## Lloyd Georges proti socijalistom.

LDU London, 24. marca. Ministrski predsednik Lloyd George je imel

prej prepričal, da bo skoro umrl. Verjete mi, o tem je zdaj popolnoma prepričan.

»Hvala vam,« reče žalostno prihodnja udovica.

»F, zatem šele sem prešel na vprašanje o testamentu; tudi o tem sem mu govoril. In mislim, da sem tudi v tem pogledu dobro opravil.«

Gospa Mileva se zelo ljubeznivo zahvali gospodu Miliji in ga spremlja do vrat; nato pa se vrne v sobo svojega bolnega moža. Ko je vstopila, on najprej nezaupno pokuša izpod odeje, in šele ko se prepriča, da to ni Milija, dvigne odejo z glave in pokliče s tihim glasom ženo k sebi.

Gospa Mileva stopi žalostnih lic k postelji.

»Tega gospoda,« zašepeta bolnik, »tega, ki je zdaj bil, ne smeš nikdar več pustiti k meni! Naroči hlapcu, naj ga vrže čez prag, čim bo vstopil. Namaha naj ga kot mačka in zažene ven.«

Gospa Mileva obljubi, da bo izpolnila to bogu prijetno željo bolnikovo. (Dalie prih.)

nikakega posebnega razloga, da tu di on vzdihuje.

»E, pa vidite, ko bi vi to nekako; vsi so mi rekli, da bi vi to znali lepo tako oddaleč, da ga pripravite in mu rečete.«

»O prosim,« doda gospod Milija ljubeznivo, »kar se tega tiče, ga bom že lepo pripravil in bom začel kar le mogoče oddaleč.«

Po teh besedah se gospod Milija vzdigne, zakašlja zelo važno in gre v bolnikovo sobo. Pozdravi se z rajnikom, povpraša ga o tem in o onem, pa začne popolnoma oddaleč. Pravi mu:

»Brat in prijatelj, ti gotovo sam vidiš, da boš za en ali dva dni umrl. Kaj pomagajo te medicine in recepti, nič, babje neumnosti, vse to ti ne bo nič pomagalo. Sam pogled, kako ti štrle ušesa, pa tudi usta so se ti pomodnila. Mogoče ga nimam, ki bi ti to odkritosrečno povedal, danes ima človek zelo malo prijateljev, ki bi mu iskreno povedali resnico v oči. E, jaz pa komur sem prijatelj, sem mu prijatelj.«

Bolnik je že pri prvih besedah gospoda Milije izbulil oči, zaril je glavo v blazino in začel drgetati kot šiba od strahu; hotel je ziniti in poklicati na pomoč, ali ni mogel dati glasu od sebe.

Gospod Milija, prepričan, da je že s prvimi besedami napravil dober utis, nadaljuje svoj govor in prijateljski in odkritosrečno poučuje svojega prijatelja.

»Pa ako že hočeš, da umrješ, brate, ko že to sam sprevidiš —«

Bolnik mahne z roko, kakor da bi hotel reči, da on tega ne sprevidi, a gospod Milija nadaljuje:

»Kaj ne sprevidiš? Pa daj, povej mi vsaj eden protirazlog... molčiš, molčiš, kaj ne, ker mi ne moreš oporekati. In če mi tudi kaj rečeš, kakšen razlog bi mi povedal, no, reci sam: Bog je velik, zdravila... doktorji... Kaj ne, to so tvoji razlogi? Ali to niso nikakšni razlogi, prijatelj; ali ne vidiš, da je ta sama kost in koža, na tebi ni več kile mesa, le pogled, kakšne oči imaš, kakor mrlič! Torej tu ne veljajo fraze, ker to, bratec: Bog

je velik!« je navadna fraza, ki jo vsak človek uporablja.

Bolniku pridejo solze na oči in ustrice so še bolj pomodrele in začel je cvokotati z zobmi od silnega drgeta.

»Torej,« nadaljuje gospod Milija, »je najpametnejše, kar moreš napraviti, da čim prej napišeš testament. Čim prej, ali me razumeš? Ako kje, je pri človeku opravičen oni modri rek: »Kar bode jeseni, naj bo nocoj!«

Gospod Milija je hotel še naprej govoriti, ali bolnik ne vedoč kako naj se reši te strahote od odkritosrečnosti, se je obrnil na drugo stran in se pokril z odejo čez glavo; vrhu tega si je ušesa zatisnil s prsti.

Ko gospod Milija vidi, da je na ta način nemogoče, da bi njegovi nadaljnji razlogi prišli do bolnikovih ušes, se je vzdignil in odšel iz sobe v predsobie, kjer ga je nestršno pričakovala gospa Mileva.

»Ali se vam je posrečilo?« ga vpraša nepotrpežljivo.

»Bodite brez skrbi! Začel sem popolnoma od daleč ter sem ga naj-

danes pred »News Members Koalicions Group« (iz 112 parlamentarnih članov obstoječo skupino obeh kril koalicije) velik političen govor, v katerem je nastopal za koalicijo v svrhu boja proti socializmu. Izjavil je: Veliko nevarnost pomenja fenomenalni razvoj nove stranke s prevratnimi cilji. Ta stranka se imenuje delavska stranka, v resnici pa je kapitalistična stranka. Ona trga druge stranke v kose, da potem razstrga meščansko družbo. Socializem dela na razrušenje vsega, kar so veliki preroki in voditelji obeh strank dolga stoletja s težavo ustanovili. Neodvisni liberalci podpirajo to revolucijo. Njih artilerija pomaga uničevati postojanke meščanske družbe. Ako bi imeli uspeha, bi socializem vdrl v citadelo in bi tamkaj sam gospodoval. Lloyd George je pozval vse, ki se nevarnosti zavedajo, naj se strnejo v eno vrsto. Večerni listi se obširno bavijo s tem govorom min. predsednika.

Angleški ministrski predsednik Lloyd George je bil pred leti glavni junak moderne demokracije. Kdor je čital njegove govore (na nemški jezik jih je prevedel Bernstein), je moral dobiti vtis iz njih, da je Lloyd George res demokrat z dušo in telesom. Od vojne naprej pa se je izvršil v njegovi duši preokret: Iz socialističnega apostola je postal iz njega najhujši zagovornik liberalno-kapitalističnih doktrin.

## Rusko-angleški odnošaji.

LDU Berlin, 23. marca. »East Europe« javlja iz Londona z dne 23. marca: Reginald Hoart od angleškega zunanjega urada je bil imenovan za zastopnika angleške vlade v Moskvi. Imel bo nalogo, vzdrževati odnošaje do sovjetske vlade in skrbeti za izvršitev posameznih določb trgovinske pogodbe med Anglijo in Rusijo.

Znano je, da je bil delegat ruske vlade Krasin opetovano v Londonu zaradi sklepa trgovskih pogodb med Rusijo in Anglijo. Rezultat njegovih dogovorov je bil prvič: da se vzpostavijo trgovski odnošaji med Anglijo in Rusijo, drugič pa, da Anglija prizna sovjetsko Rusijo oficijelno.

Angleži so priznali sovjetsko Rusijo že s tem, da so sploh sprejeli Krasina in rusko delegacijo v Londonu. Če so pa danes rekli, da sklenejo z ruskimi delegati pogodbo, potem to ne pomeni nič drugega kakor popolno zapuščanje angleške orijentacije pred Rusi. Čičerin je zmagal nad Lloyd Georgesom.

## Politične vesti.

+ Iz celjskega liberalizma. Iz Celja nam pišejo: Po daljšem počivanju zaradi klofut pri državnozborskih volitvah, se je zakotni listi »Nova Doba« dne 22. marca t. l. zopet oglašil s poniznim obkovanjem socialnih demokratov z duhovitim člankom (Krompir kopati bodo poslali soc. demokrati celjske policaje.) »Nova Doba« dobro ve, da je že dosegla svoj strankarski krah, da se ne more opirati na militarizem kakor leta 1919 in 1920. Blizajo se pa občinske volitve, pri katerih bodo imeli Logarjevi otroci (policaji) volilno pravico, in ker je teh veliko v Celju, jih jemlje »Nova Doba« v svoje okrilje z obljubo, če bodo demokrati (liberalci) zmagali, takrat boste policaji še ostali v Celju, kar smo mi edina stranka, ki razume varovati militarizem in policaje, ker mi svojo moč podpiramo z bajoneti. Dobro so jo pogrnili gospodje frakariji, samo vprašanje je, če bodo volilci in davkoplačevalci zadovoljni in hoteli iti še enkrat na lin raznim obljubam. »Nova Doba« je dosedaj izhajala trikrat na teden na štirih straneh, sedaj je začela izhajati na dveh straneh. Lep napredek! Nihče se ne zanima več za to frakarsko stranko. Trgovci in obrtniki so jezni, ker jim je dr. Kukovec obljubil deveturni delavnik pred volitvami v konstituentno, pa ga še danes nimajo, trgovski zastavljenci se pa tudi jezijo na demokrate, ker velja osemurni delavnik, pa morajo delati devet ur na ukaz demokratskih grmičevcev. Delavci in najemniki stanovanj pa tudi niso za demokrate, ki sedijo samovoljno na magistratu ne da bi bili izvoljeni in delijo zase in svoje pristaše stanovanja, delavce iz cinkarne pa mečejo enostavno s sodnijo iz stanovanj, tiste, ki so celo v Celje pristojni, S. Kolar jim seveda ne ugađa, ker ga je soc. dem. stranka povečala za posredovalca v stanovanjskem resortu, zlasti jim ne ugađajo uspehi, ki jih je že dosegel. Da, gospodje demokrate, Vašega maščevanja bode kmalu konec, — Glede občine Vam pa povemo tole: mi se

ne bahačimo z županom, da ga dobimo, ali o temu naj odločijo volilci v priloge socialne demokracije.

+ Brezposelnost v Švic. Švicarski urad za delo naznanja, da se je brezposelnost v Švic. meseca februarja zelo razširila. — Brezposelnost vlada torej v vseh državah, ne samo pri nas.

+ Urednik »Humanite« ne sme v Švic. »Neue Zürcher Nachrichten« javljajo, da se je vodji pariškega lista »Humanite«, Marcelu Cachinu, iz političnih vzrokov prepovedal prihod v Švic. — To je kakor v Jugoslaviji.

+ Fašisti in komunisti. Pri bombni eksploziji pred gledališčem »Diana« je bilo ubitih 9 oseb, kakih 100 ranjenih. V masševanje so pridrveli fašisti pred uredništvo lista »Avanti«, a so bili od policije razpršeni. Nato so opustošili uredništvo in tiskarno lista »Humanita Nuova« ter posopje zažgali. Razen tega so razdejali dva socialistična kluba. Steglo žrtve št. dva no. Od ranjenih je ponoči umrlo 13 oseb.

+ Laški strah pred boljševiki. Vest iz Rima javljajo, da so nekateri tuji, ki stanujejo v hotelu de Londres v Rimu, kjer stanujejo tudi člani ruske trgovinske komisije, naprosili ravnateljstvo hotela, naj odstrani sovjetske zastopnike, da se prepreči neljubi incidenti, do katerih bi gotovo došlo, ako ostanejo sovjetski zastopniki več časa v hotelu. — Listi javljajo dalje, da so oblasti vrnille ruski trgovinski misij le 17 kovčkov, in sicer one, v katerih so bile knjige in obleke. Kovčke z dragocenostmi so zadržale kot lamstvo za globo v znesku 20.000 lir, v katero je bila misija obsojena, ker ni pravilno naznanila vsebine kovčkov.

+ Za češkoslovaškega finančnega ministra je bil imenovan V. Hanačik, predsednik češkega finančnega ravnateljstva. Dr. Engliš, bivši minister financ, je namreč odložil svoje mesto.

+ 50.000 delavcev so izšli iz dni v Kodanju. Izprti, ki so ga podjetniki že dalj časa naznanjali, zadeva glavno tekstilno in železniarsko industrijo. Po poročilu »Vorwärts« se upira delavstvo 30 procentu znižanju mezd.

+ Clemenceau se je povrnil v Evropo. Bil je v Indiji. Stari francoski tiger je šel na posvete in posete k pravim indijskim tigrom. Kmalu se prične na Francoskem velik lov. Da bo stari tiger pri tem spjal vse love na svojo stran, ni dvoma. Tam niso nič kaj zadovoljni z neodkritimi politikami raznih Millerandov in Briandov.

+ Chamberlain je bil izvoljen za vodjo angleške unistonske stranke. — Ta stranka je, kakor znano, najbesnejša protivnica separatističnim težnjam Anglije podjarmljenih ljudstev in v prvi vrsti podpira sedanji angleški vladni sistem. Lloyd George, ki je ne duševna glava, se je ob priliki Lawove demistije nekako izrazil, da se bliža stranki zaton nje politične veličine. Lloyd George sicer ni pri popolni zdravi pameti, vendar bo na njegovi izjavi mnogo resnice. Čas hiti pač nevdružno naprej, preko vseh ovir in tudi preko vseh konservativnih kočel kakor je angleška unistonska stranka.

+ Poljski demobiliziranci. Po podpisu rusko-poljske mirovne pogodbe v Rigi je poljska vlada zankazala, da se demobilizirajo letniki 1896, 1897 in 1898. — To bi ne bil noben dokaz za mirovna razpoloženja v varšavski državi. Druge vesti poročajo o mobilizaciji drugih letnikov, o polsko-romunskem-ogrskem vojnem sporazumu in predvsem o nameravanem pohodu Francozov (oziroma francoskih plačancev) preko zasedene Nemčije — kam? V Berezino seveda!

+ Osrednji sionistični odbor v Češkoslovaški je sklical na dni 27. in 28. t. m. v Brno sionistični zbor.

+ General Peremikin, poveljnik bivše III. ruske armade, je bil aretiran v Varšavi. Baje so nameravali oni in njegovi spremljevalci ubiti vodjo protiboljševske propagande Savinkova. Malo čudno bi to bilo, ker je bil Peremikin v prejšnjih časih znan kot zvest pristaš Savinkova in njegovega dela.

## Dnevne vesti.

Nagrade za članke o higijeni. Zdravstveni odsek za Slovenijo razpisuje 10 nagrad po 100 dinarjev za kratke članke o higijeni, ki naj se sprejmejo v ljudskošolska berila. Razpis je dostopen vsem slovenskim zdravnikom. Članki naj se ozirajo na splošne higijenske zahteve, na pr. o čistoči, o pomenu telesne nege in kopanja, o prenašanju nalezljivih bolezni, o škodljivem vplivu alkohola itd. in naj bodo tako zasnovani, da se naslanjajo na izkušnjo iz vsakdanjega življenja in da potom potrebne opombe pokažejo zle posledice nehiigijenskega postopanja. Članke je do 1. junija t. l. vpslati Zdravstvenemu odseku za Slovenijo in sicer anonimno, brez podpisa; ime pisatelja pa naj bo priloženo v zapečatenem zavitku, označenim z naslovom članka. Ocenjevala jih bo komisija, v kateri so zastopani zdravniki in šolniki.

Koliko je invalidov in sirot v Jugoslaviji. Po došli podatkih je v Jugoslaviji 14 tisoč invalidov, ki so navezani na invalid-

sko podporo. Vojnih vdov je 8000 in ne-preskrbljenih vojnih sirot 17000. Vsak invalid dobiva sedaj povprečno 30 dinarjev državne podpore, torej izda država za invalidne podpore mesečno 420.000 oz. letno 5.040.000 dinarjev. Vojne vdove dobivajo tudi mesečno 30 dinarjev, skupno mesečno 140.000 dinarjev oz. letno 1.680.000 dinarjev.

Poletni čas. Kakor javlja »Neues Wiener Tagblatt« v Avstriji letos ne bodo vpleljali letnega časa. — Pri nas moramo še počakati na odločitev Francozov.

Novinarska vest. Glavni urednik »Jugoslavije« g. St. Virant vsled nekorektnosti in nepriljubljeni g. Peska izstopil iz uredništva. Iz istega vzroka je zapustil uredništvo »Jugoslavije« tudi g. St. Kosovel. Glavno uredništvo je prevzel g. Pesek.

Novinarski kongres v Sarajevu. Gosti dospejo v Sarajevu soboto popoldne in bodo stanovali v kopalnici v lidžah. V nedeljo jutraj bo otvoritev kongresa v slavnostni dvorani mestne hiše. Kongres bo zaključen v ponedeljek zvečer. Sarajevska občina da v nedeljo popoldne slavnostni obel v hotelu Evropa. Gostje odidejo v torek popoldne s posebnim vlakom iz lidža. Kongresa se udeleži 98 gostov.

Palace Trboveljske premogokopne družbe. Kakor poroča včerajšnji »Slovenski Narod«, je upravni svet Trboveljske premogokopne družbe sklenil, da pride ravnateljstvo družbe v Ljubljano in da bo družba gradila svojo palačo za reprezentanco nadalje po svojem načrtu.

Razpisani službi. Pri Rudarskem glavarstvu v Ljubljani sta razpisani mestni administrativnega praktika in pisarniškega pomočnika oziroma oficijanta z normiranimi prejemki in draginjsko doklado. Natančnejši podatki so razvidni iz »Uradnega Usta« št. 30.

Občinstvo se opozarja, da so vsi denarni zavodi (banke, hranilnice in posojilnice) v smislu resolucije uradništva denarnih zavodov na Slovenskem ozemlju z dne 9./II. 1919, katera je bila sprejeta od vseh denarnih zavodov, zaprti na Veliko soboto.

Zopet nesreča. Včeraj ob 7. uri jutraj je na Krekovem trgu pred »Impeksom« povozil voz neke branjeve priletno in globo služkinjo iz zavoda sv. Marte.

Detomor. V gnojni jami je dimnikar Bedina v Trliču našel mrtvega otroka. Otrokov mater se orožnikom od sedaj še ni posrečilo najti.

Požar v Knežji vasi pri Trebnjem je 21. t. m. upepelil 14 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji, cerkev in župnišče. Zgorela je cela vas. Odsek za prehrano je nakazal pogorelem 2000 kg krušne moke, 150 kg masti in 60 kg sladkorja, ker je razen nekaj glav živine zgorelo prav vse.

Prekaljeno meso po znižanih cenah prodajala bo Vnovčevalnica za živino in mast v Ljubljani na prosti stojnici vsak delavnik od petka, to je 25. t. m. dalje ob 2. do 4. popoldne.

Zahvala. Zahvaljujem se osebu pivovane in elektrarne v Laškem za nabrano voto 559 K. Zahvaljujem se tudi tovarišu Jos. Koširju, ki je največ pripomogel do nabrane vsote. Vsem darovalcem želim vse se velikončno praznike! — Josip Svetlič, deželna bolnica, Ljubljana.

## Kulturni vestnik.

II. redni občni zbor društva »Narodna Galerija« se vrši v četrtek 1. aprila v Ljubljani v mestni posvetovalnici ob petih popoldne.

Macharjev »Strup iz Indije« je poslovenil — kot poroča »Česka Demokracija« — tajnik filozofske fakultete v Ljubljani, V. M. Zalar in dr. Prijatelj namerava napisati za uvod te knjige življenjsko-literaturni profil Macharja.

## Gospodarstvo.

— Nova carinska tarifa. Prihodnji teden pride novo izdelana carinska tarifa pred ministrski svet. Prometni davek se ukine, zato pa se poviša ažijsko, tako da državni dohodki ostanejo isti. Z ozirom na nezadovoljnost v trgovskih krogih bo finančni minister v vprašanju nove tarife predhodno zaslišal zainteresirane trgovske zbornice. Carinska tarifa za poljedelske in industrijske proizvode, posebno za železo, čevlje, slano, slanine in vino se bo zvišala v svrhu zaščite naših proizvodov. Carina na časnikarski papir se ukine.

— Nabava razstreliva »dinamon«. Uprava praharne v Kamniku objavlja: Praharna v Kamniku je pričela izdelovati vse vrste dinamona. Konsument morje dobiti vsako količino dinamona za staro ceno 13 dinarjev za kilogram. Nova cena se določi kasneje. Nakup odobri dravska divizija, prejem in plačilo pa se vrši v vojnem skladišču Dravsked divizije na ljubljanskem polju v Ljubljani.

— Izvoz iz Nemčije. Nemška vlada je dovolila svoboden izvoz vseh delov motorjev, motornih strojev in hidrauličnih turbin.

— Romunija omejuje izvoz. Romunska vlada je, ker Romunija sama dovolj produ-

cira za svoje potrebe, prepovedala uvoz finih čevljev in vseh usnarskih izdelkov.

— Norveška in Rusija. V norveškem parlamentu so zastopniki raznih strank pooblastili vlado, da se prične takoj z Rusijo pogajati glede — kakih odškodnin radi pomladanskega tepeža? Ne! Glede trgovinske pogodbe!

— Cene živlenskih potrebščin so v Angliji v zadnjem mesecu padle za 10%.

## Iz stranke.

Opozarjamo na diskusijski večer, ki se bo vršil danes ob 20. uri v mali dvorani Mestnega doma. Ker je dnevni red važen, prosimo vse ljubljanske sodruge, da se ga čim številneje udeležijo.

Okrožno tajništvo KDZ in JSDS v Celju, sklicuje na dan 28. marca (velikonočni ponedeljek) ob 9. uri dopoldan v tukajšnjem hotelu Union okrožno konferenco, na katero so povabljeni pisмено zastopniki podružnic KDZ in JSDS, ki spadajo v detokrog celjskega okrožja. — Dnevni red je važnega značaja glede razvoja in utrditev naših krajevnih organizacij na deželi, posebno pa sedaj, ko stojimo tik pred občinskimi volitvami. Razglašen bo pri zborovanju. V svrhu tega opozarjamo še take organizacije, ki niso dobile vabila, da pošljejo zastopnike na to konferenco, ki se pa morajo izkazati, da so pooblašteni od njih podružnic.

## Iz strok. organizacije.

Stavbinski delavci Slovenije, pozori! V sled nepravilnega delovanja pri centrali v Ljubljani »Osrednjega društva stavb. delavcev za Slovenijo« napravilo je stavbinsko delavstvo na Štajerskem osnovo svojo lastno centralo v Celju. Vsa pojasnila glede pristopa posameznih članov ali celih podružnic v Sloveniji se dobijo pri »Uniji stavbinskih delavcev za Slovenijo« v Celju, Vodnikova ulica 3. Istotam se tudi naročajo govorniki za prireditve shodov.

Sodružki krojači v Sloveniji pozori! V Zagrebu se nahajajo tamošnji krojaški pomočniki v stavki za zboljšanje gnetovca položaja. Delodajalci so napeli vse sile, da s prevaro pridobijo pomočnike iz Slovenije. Dolžnost naša je, da zagrebške krojaške pomočnike odpiramo v tem boju in pošteno zavrnemo vsakega agenta, ki bi snubil naše sodruge. Ko konča stavka, poročamo v časopisu. — Osrednje tajništvo.

Kovinarji v Celju! Brezposelnost podpore za odpuščene cikarniške delavce, se deli v soboto dne 26. t. m. od 9. ure v gostilni »Setel« v Gaberju.

Uspeh pri pogajanjih s hrastniško kemično tovarno. Dne 12. marca 1921. so se vršila pogajanja delavskih mezd v tovarni kemičnih izdelkov v Hrastniku. Navzoči so bili g. dr. Šlibar, zastopnik Pov. za soc. skrb, S. Leskošek, tajnik Strojovne komisije v Celju, g. inž. Krajnc in ravnatelj g. Burger za podjetje. Za Osrednje društvo sodrug Malovrh iz Hrastnika. Sklenil se je sledeči dogovor veljaven za tovarno v Hrastniku in Celju. 1. Plače moških delavcem se povišajo za 25 odstotkov in ženskim pa 35 odstotkov počenši s 1. marcem 1921. 2. Diference pri živilih se razširijo na družinske člane in sicer na polovico od diferenc za delavce. 3. Prejemki glede petroleja ostanejo neopremenjeni. 4. Podjetje izplača s 1. aprilom nabavni prispevek, in sicer: a) za vsakega delavca (delavko) K 300.—; b) njegovo ženo ali gospodinjko K 200.—; c) za vsakega otroka K 100.—. 5. Delavcem, ki se pri delu občutno pokvarijo obleko, se škoda po centi-povrne. 6. Za popravilo delavskih stanovanj se določi zaupnik Anton Haller.

7. Za pravično razdelitev tovarniške zemlje med delavce se določijo zaupnika Uloga Ferdinand in Kolar Herman, katera bosta sporazumno z gg. drž. poslovođjo in ravnateljem zadeve urejevala.

8. Osemurnik je točen obojestransko. Ostale točke imajo samo notranji pomen za obrat. Delavstvo je doseglo tudi dršten lokal za zborovanja in pevske vaje.

## Zadružništvo.

Gradbena in gostilničarska zadruga »Delavski dom« na Glincah ima sejo načelstva in nadzorstva v petek 25. t. m. ob pol 7. uri zvečer pri g. Kramarju na Glincah. Udeležba dolžnost.

## Sport.

Prvo kolesarsko dirko v letni sezoni priredi Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« dne 3. t. m. na Celovski cesti z obširnimi sporedom. Prijavljenih je že sedaj precejšnje število tekmovalcev in pričakovati je lepih uspehov.

Kolesarski turistični odsek se osnuje v klubu kolesarjev in motociklistov »Ilirija«. Odsek bo priredil kolesarske popoldanske in celodnevne izlete z obveznimi, zmernim tempom ter bo združeval od časa do časa te izlete s kratko turo; tako n. pr. na Limbarsko goro, na Sv. Katarino, Kamniško Bistrico, Smarno goro itd. Ker počne odsek v kratkem s svojim delovanjem, se pozivljajo vsi kolesarji, ki bi se hoteli teh izletov udeleževati, da se prijavijo na dopisnici na naslov kluba.

Izšla je 13. številka »Sporta«. Prinaša poročilo o glavni skupščini »Spotne zvezce« in Jugoslovanskega Olimpijskega pododbo-ra, Jugoslovanska reprezentanca za nogometne tekme s Švedi, dalje poročilo o nogometu in razpis kolesarske dirke. List je lepo ilustriran in stane v naročini 4 K.

Ko prečitate »Napre«, ga oddajte Vašim prijateljem!

## Dopisi.

Celje. V sled razkrinkanja raznih nezgodnih razmer, so pričeli nekateri gospodje čisto novo taktiko. Gospod Dolžan, kleparski mojster, zelo navdušen »Sokolista«, je postal pretepač njemu v varstvo in uk oddanih vajencev. Pred nekaj dnevi je pretepel vajenca Fanca Šmon zgolj iz političnih razlogov, ker je našel pri vajencu note napisane pri »Delavskem izobraževalnem društvu Svoboda«. Pretepal ga je s palico in mu deli klofute v navzočnosti krščanske socialne (pri čukih) organiziranega pomočnika, katerega krščanska dolžnost bi bila, da bi mlajšega in slabjšega branil pred sokolskim terorjem. Mero-dajne oblasti opozarjamo, da pokličejo g. Dolžana na odgovornost, to pa z ozirom na to, ker se »Priglasitve« v Sloveniji ni uvedena. Če pa bo gospoda okrog sokolov in čukov Priglasitve uvedla, pa naj pravočasno objavi v Uradnem listu, da se bodo vedeli delavci po tem ravnavati.

Celje. V »Napreju« z dne 22. marca t. l. smo čitali notico »Premog za vojne invalide«. Člani splošne organizacije vojnih invalidov dobe 150 kg premoga za 16 K. Ker ima ta organizacija v Celju svoje porajeništvo in člane, vprašamo in zahtevamo enakopravnost tudi za celjske invalide. To si naj gospod Roš zabeleži v album. — Več celjskih invalidov.

## Po svetu.

— Ognjenik Stromboli (na istoimenskem otoku, nedaleč Mesine v Tiro-skem morju) je po poročilih iz Rima začel zopet delovati.

— Ekspedicija za preiskanje morskega dna pripravljajo v Londonu. Razen nekdanje ekspedicije Challengerja in monaškega kneza niso v tem oziru dosegli doslej še nobenih važnejših odkritij. Dna najglobl-kejših točk oceana pa niti zgoraj omenjeni ekspediciji niste dosegli, tako da življenje globočin še do danes ni zadostno preiskano. Ta nova angleška ekspedicija upa, da bo dosegla cilj za vedo zelo uspešen.

**BENCIN** srednjetežek  
à K 25.— kg  
pri večji množini popust  
se dobiva pri autoreferatu,  
Ljubljana, Dunajska cesta 50.

**Čebulček**  
in  
žlahtni semenski grah  
priporoča  
**SEVER & K.**, Ljubljana.

**Stroji** strugarski, kleparski, kovaški in orodje decimalne in balančne tehtnice vseh vrst po zmerni ceni samo pri  
**Središčni češke industrije Nedved i Valačič**  
i Telefon 14-05 : Zagreb Bzrojavi št. Zgb.  
Nikoličeva ulica 14.  
Zahtevajte cenike! — Zahtevajte cenike!